

Beinir Johannesen
 Árni Skaale
 Jørgen Niclassen
 Bárður á Lakjuni
 Elsebeth Mercedis Gunnleygsdóttur
 Jacob Vestergaard
 vegna Fólkaplokkinn

Løgtingið

Uppskot til

Løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um dagstovnar og dagrøkt (Pengarnir fylgja barninum)

§ 1

Í lögtingslóg nr. 67 frá 10. mai 2000 um dagstovnar og dagrøkt, sum broytt við lögtingslóg nr. 152 frá 20. desember 2005, lögtingslóg nr. 38 frá 9. mai 2006 og lögtingslóg nr. 45 frá 30. apríl 2018, verður aftan á § 6 a, men áðrenn yvirskriftina yvir § 7 sett inn:

“Pengarnir fylgja barninum

§ 6 b. Kommunan kann veita foreldrum við børnum upp til barnagarðsaldur eina veiting, um børnini ikki eru á dagstovni ella í dagrøkt sambært § 3.

Stk. 2. Treytir fyri at fáa veitingina eru, at:

- 1) umsøkjari ikki fyri sama tíðarskeið móttækur arbeiðsloysisstuðul sambært lögtingslóg um arbeiðsloysistrygging og arbeiðsávísing, útgjald sambært lögtingslóg um barsilsskipan, veiting sambært lögtingslóg um

almannapensjónir, uppihaldsveiting sambært lögtingslóg um almannatrygd og tænastr, lestrarstuðul sambært lögtingslóg um lestrarstuðul ella uppihaldsveiting ella lønarískoyti sambært lögtingslóg um arbeiðsfremjandi tiltøk.

- 2) umsøkjari ikki í størri mun átekur sær annað arbeiði.
- 3) umsøkjari og barn búa á sama bústaði.

Stk. 3. Bæði foreldrini kunnu ikki fáa veitingina samstundis fyri sama barn.

Stk. 4. Kommunan ásetir upphæddina á veitingini, sum í mesta lagi kann vera 70% av miðal rakstrarútreiðslunum hjá kommununi av at reka eina vøggustovu í kommununi. “

§ 2

Henda lögtingslóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

1.1. Orsakir til uppskotið

Uppskotið ásetir eina heimild til kommunurnar at rinda part av kostnaðinum fyri stovnspláss til foreldur, um tey velja at ansa egnum børnum heima. Hetta verður gjørt út frá meginregluni um, at pengarnir skulu fylgja barninum. Tørvur er á, at foreldur kunnu fáa størri frælsi at skipa sín gerandisdag, og er hetta ein liður í tí, at geva foreldrum størri frælsi at leggja til rættis, hvussu ansing av teirra børnum skal skipast.

Uppskotið heimilar kommunum at rinda part av kostnaðinum fyri stovnspláss til foreldur, og er tað ein sjálvboðin skipan, har kommunur sjálvar gera av, um tær bjóða sínum borgarum hetta tilboð.

Uppskotið bleiv sent til almenna hoyring av fyrrverandi landsstýrismanni í almannamálum, Sólvit E. Nolsø, men bleiv val útskrivað, áðrenn man náddi at leggja uppskotið fyri tingið. Tí verður uppskotið lagt fram nú.

1.2. Galdandi lóggáva

Hóast innihaldið í uppskotinum við at geva kommununum heimild at rinda part av kostnaðinum fyri stovnspláss til foreldur er ein nýggj skipan, so er í dag einki krav um, at børn skulu ansast á dagstovnum. Foreldur kunnu frítt velja at ansa egnum børnum fram til skúlaaldur og ikki lata tey fara á stovn.

1.3. Endamálið við uppskotinum

Endamálið við uppskotinum er at geva kommununum heimild, innan fyri ásettar karmar, at bjóða foreldrum eina veiting, um tey velja, at børnini ikki skulu í vøggustovu, men heldur vera heima saman við foreldrunum, til tey fara í barnagarð.

Sum høvuðsregla er ætlanin við uppskotinum tann, at foreldrini skulu vera saman við og ansa barninum. Tað, at foreldur skulu vera um og ansa egnum børnum, merkir ikki, at tað er ein treyt, at tey skulu vera heima við hús alt tíðarskeiðið. Tað er eingin áseting, sum forðar foreldrum í at ansa børnunum uttan fyri heimið og samstundis uppfylla treytirnar fyri at fáa veitingina.

1.4. Samandráttur av nýskipanini við uppskotinum

Innan fyri tær avmarkingar, sum ásettar eru í uppskotinum, fer uppskotið at geva kommunum heimild at geva foreldrum eina veiting, um tey velja at vera heima hjá børnunum, til tey fara í barnagarð.

Hetta er ein sjálvboðin skipan fyri kommunurnar og avgerð hvør kommuna sær, um hon ynskir at bjóða sínum borgarum møguleikan. Tað kunnu vera fleiri orsakir til, at kommunur ikki ynskja at brúka heimildina og seta skipanina í gildi. Tað kann eitt nú vera, tí kommunan metir tað vera fíggjarliga ella umsitingarliga ov tungt. Harafturímóti kann hugsast, at summar kommunur fara at síggja fyrimunir við skipanini, tá skipanin gevur kommununi størri frælsi at skipa seg.

Kommunurnar áseta eisini upphæddina á veitingini, sum tó í mesta lagi kann vera 70% av ansingarkostnaðinum hjá tí einstøku kommununi. Um foreldur velja hesa skipan, sparir kommunan útreiðslur av ansing. Tí tekur veitingin útgangsstøði í kostnaðinum, sum er av at reka kommunala ansing. Fíggjarligi fyrimunurin fyri foreldrini er ikki bert veitingin, men eisini foreldragjaldið til ansing, ið foreldrini sleppa undan at rinda.

Uppskotið hevur støði í, at pengarnir skulu fylgja barninum. Við øðrum orðum, at tær útreiðslur, sum kommunan hevur av at ansa barninum, í staðin verður veitt til foreldur, sum velja at vera heima hjá barninum. Veitingin er sostatt ikki at rokna sum løn, og tí er veitingin ikki skattskyldug. Um veitingin hinvegin hevði verið skattskyldug, tá hevði partur av veitingini farið aftur til ávikavist land og kommunur sum skattur og tí ikki í samsvari við omanfyrinevndu

meginreglu. Neyðugt verður tí at broyta skattalógina samstundis, soleiðis at veitingin sambært hesi løgtingslóg verður undantikin skattskyldu.

Fyri at tryggja framhaldandi inngjald til eftirlønina hjá foreldrum, ið velja hesa skipan, skulu broytingar gerast í løgtingslóg um eftirløn fyri at staðfesta, at eftirløn skal rindast av veitingini.

Høvuðsendamálið við uppskotinum er at geva foreldrum møguleika til í størri mun at vera saman við barni sínum fyrstu árin. Tí er tað ikki sameiniligt at móttaka veitingina og samstundis vera virkin á arbeiðsmarknaðinum. Tað er ásett, at tann, ið fær veitingina, ikki í størri mun átekur sær annað arbeiði. Tað er heldur ikki sameiniligt at móttaka veitingina og samstundis móttaka uppihaldsveiting og stuðul frá tí almenna. Veitingin kann sostatt ikki leggjast aftrat t.d. arbeiðsloysisstuðli, pensjón ella aðrari uppihaldsveiting. Hetta er ein meginregla, sum t.d. er vanlig í almannalóggávu.

Mett verður, at tað eru fleiri fyrimunir við uppskotinum. Eitt nú fer uppskotið at gera tað møguligt hjá fleiri foreldrum at velja at ansa egnum børnum heima eitt sindur longur, enn bert í barsilsfarloyvistíðarskeiðnum, heldur enn at lata tey fara á stovn. At foreldur fáa meira tíð saman við sínum børnum og betri møguleikar at ansa teimum, meta uppskotssetararnir verða ein fyrimunur fyri bæði børn og foreldur.

Harafturat kann hetta vera eitt amboð hjá kommununum til betur at kunna skipa barnaansing.

Kapittul 2. Avleiðingarnar av uppskotinum

2.1. Fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Av tí at hetta er ein sjálvboðin kommunal skipan, hevur uppskotið í sjálvum sær ongar fíggjarligar avleiðingar við sær, hvørki fyri land ella kommunur.

Fyri tær kommunur, ið velja at brúka heimildina, fer hetta at hava við sær fíggjarligar avleiðingar. Av tí, at tað vera kommunurnar hvør sær, sum fara at áseta upphæddina, fara kommunurnar eisini at hava eitt fíggjarligt ráðarúm at avgera fíggjarligu avleiðingarnar av uppskotinum, um tær velja at brúka møguleikan. Harafturat fara kommunur, sum seta skipanina í verk, at spara í rakstrarútreiðslum av kommunalari ansing. Tískil ber ikki til at siga neyvari um fíggjarligu avleiðingarnar.

2.2. Umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Uppskotið hevur ongar umsitingarligar avleiðingar fyri landið. Um kommunur velja at brúka heimildina, fær hetta umsitingarligar avleiðingar fyri kommununa, ið skal umsita skipanina. Tað verða eisini kommunurnar, ið skulu hava eftirlit við skipanini. Tí fer uppskotið at hava við sær størri byrður á tær kommunalu umsitingarnar, sum velja at brúka heimildina í lógini.

2.3. Avleiðingar fyri vinnuna

Lógaruppskotið hevur ongar beinleiðis fíggjarligar ella umsitingarligar avleiðingar fyri vinnuna.

Mett verður heldur ikki, at uppskotið fer at hava stórvegis óbeinleiðis avleiðingar fyri vinnuna. Av møgulgum óbeinleiðis avleiðingum kann nevast, at uppskotið kann lætta um trýstið á ansingarstovnar í kommunum, ið velja at seta skipanina í gildi.

Tíðarskeiðið, tá foreldur brúka skipanina, eru tey sum meginregla ikki á arbeiðsmarknaðinum. Hetta merkir, at tíðin á arbeiðsmarknaðinum verður tað styttri fyri tey foreldrini og kann sigast, at útboðið av arbeiðsmegi verður tí skert tilsvandi. Mett verður tó ikki, at hetta fer at hava

stórvegis ávirkan á vinnuna, eftirsum talan er um eina avmarkaða skipan, sum allarhelst ikki allar kommunur fara at seta í gildi.

2.4. Avleiðingar fyri umhvørvið

Mett verður ikki, at uppskotið fer at hava nakrar beinleiðis avleiðingarnar á umhvørvið. Einasta óbeinleiðis avleiðingin kann verða, at tey foreldur, sum koma undir skipanina, fara at brúka bilin minni, bæði tí tey sjálvi ikki skulu til arbeiðis, og tí tey ikki skulu koyra børnini aftur og fram.

2.5. Avleiðingar fyri serstøk øki í landinum

Til ber ikki við hesum uppskotinum at siga, at lógaruppskotið fer at hava nakrar serligar fíggarligar ella umsitingarligar avleiðingar fyri serstøk øki í landinum.

Lógaruppskotið hevur heldur ongar umhvørvisligar ella sosialar avleiðingar fyri serstøk øki í landinum.

2.6. Avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir

Lógaruppskotið hevur ongar avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir.

2.7. Millumtjóðasáttmálar á økinum

Tað eru eingir viðkomandi millumtjóðasáttmálar á økinum, sum hava við hetta lógaruppskotið at gera.

2.8. Tvørgangandi millumtjóðasáttmálar

Tað eru eingir viðkomandi millumtjóða tvørgangandi sáttmálar á økinum.

2.9. Markaforðingar

Tað eru ongar kendar markaforðingar á økinum.

2.11. Skattir og avgjöld

Veitingin skal ikki skattast, tí má broyting gerast í viðkomandi ásetingum í skattalógini.

2.12. Gjöld

Ikki viðkomandi fyri hetta lógaruppskotið.

2.13. Áleggur lógaruppskotið likamligum ella lögfrøðiligum persónum skyldur?

Ikki viðkomandi fyri hetta lógaruppskotið.

2.14. Leggur lógaruppskotið heimildir til landsstýrismannin, ein stovn undir landsstýrinum ella til kommunur?

Innan fyri greiðar avmarkingar fáa kommunurnar heimild at veita foreldrum eina veiting, um tey velja at ansa egnum børnum, heldur enn at børnini fara á stovn.

2.15. Gevur lógaruppskotið almennum myndugleikum atgongd til privata ogn?

Ikki viðkomandi fyri hetta uppskotið.

2.16. Hevur lógaruppskotið aðrar avleiðingar?

Neyðugt verður at broyta skattalógina, tí hetta skal vera ein skattafrí veiting. Harafturat verður neyðugt at broyta eftirlønarlógina fyri at staðfesta, at eftirløn skal rindast av veitingini.

2.17. Talvan: Yvirlit yvir avleiðingarnar av lógaruppskotinum

	Fyri landið ella landsmyndug- leikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss ella øki í landinum	Fyri ávísar samfelags- bólkar ella felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggjarligar ella búskaparligar avleiðingar	Nei	Ja	Nei	Ja	Nei
Umsitingarligar avleiðingar	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar		Nei		Nei	

Kapittul 3. Serligar viðmerkingar

Til § 1

Til § 6 b, stk. 1

Sum nýggj grein, eftir 6 a, verður grein 6 b sett inn.

Sum ásett, so fáa kommunur við hesi heimild møguleikan at velja at bjóða foreldrum við børnum upp til barnagarðsaldur eina veiting, um børn teirra ikki fara á dagstovn ella í dagrøkt sambært § 3 í dagstovnalógini.

Hetta er ein heimild, sum kommunurnar fáa, og ikki ein skylda, sum verður áløgd kommununum. Skipanin kann tí hóskaði lýsast sum ein sjálvboðin skipan, har tað verður latið upp til ymisku kommunurnar at taka stóðu til, um tær ynskja at bjóða sínum borgarum henda møguleika.

Hóast tað er eyðsýnt, at foreldur í sjálvum sær eru egnaði at ansa og uppala síni egnu børn, kann tað vera eina ávísur sosialur váði fyri børnini og samfelagið, um børnini ikki koma í samband við onnur børn, ella bert koma í samband við børn í avmarkaðan mun. Hetta kann hava við sær, at børnini ikki mennast nøktandi sosialt ella málsliga. Við hesum í huga er skipanin bert galdandi fyri børn upp til barnagarðsaldur.

Til § 6 b, stk. 2

Stk. 2 inniheldur ásetingar um avmarkingar fyri at fáa veitingina.

Meginreglan er, at foreldur, ið ætla sær at koma undir hesa skipan, skulu fáa betri fíggarligt ráðarúm at velja at fara av arbeiðsmarknaðinum í eitt styttri tíðarskeið fyri at ansa egnum børnum upp til barnagarðsaldur. Tað er ikki ætlanin, at skipanin skal koma afturat øðrum almennum veitingarskipanum.

Avmarkingin í punkt 1 ásetur tí, at tað skal ikki bera til at móttaka:

- Arbeiðsloysisstuðul sambært løgtingslóg nr. 113 frá 13. juni 1997 um arbeiðsloysistrygging og arbeiðsávísing,
- Útgjald frá barsilsskipanini sambært løgtingslóg nr. 48 frá 3. apríl 2001 um barsilsskipan,
- Veiting sambært løgtingslóg nr. 48 frá 10. mai 1999 um almannapensjónir o.a.,
- Uppihaldsveiting sambært løgtingslóg nr. 72 frá 25. mai 2020 um almannatrygd og tænastr,
- Lestrarstuðul sambært løgtingslóg nr. 36 frá 3. mai 2007 um lestrarstuðul, ella
- Uppihaldsveiting ella lønarískoyti sambært løgtingslóg um arbeiðsfremjandi tiltøk

Avmarkingin í punkt 1 fevnir tó ikki um:

- Familjuískoyti sambært løgtingslóg nr. 160 frá 24. desember 2015 um familjuískoyti og
- Veitingar sambært løgtingslóg nr. 71 frá 20. mai 1996 um barnagjald til einsamallar upphaldarar o.fl.

Við upphaldsveiting sambært løgtingslóg nr. 72 frá 25. mai 2020 um almannatrygd og tænastr (almanalógini) er at skilja veiting sambært §§ 11, 13 og 25.

Punkt 1 tilskilar eisini, at heldur ikki ber til at fáa arbeiðsloysisstuðul, barsilspengar ella lestrarstuðil samstundis, sum foreldur fáa frá hesi skipan. At tað ikki skal kunna bera til at fáa

barsilspengar samstundis er, tí henda skipan ikki er ætlað sum ein eyka fíggarligur stuðul til foreldur, meðan tey eru í barsil.

Leggjast kann afturat, at fyri at fáa arbeiðsloysisstuðul, skal ein persónur sambært § 14 í løgtingslóg um arbeiðsloysistrygging og arbeiðsávísing vera tøkur á arbeiðsmarknaðinum. Mett verður ikki, at ein persónur, sum kemur undir skipanina við, at pengarnir fylgja barninum, og fær veitingina, hevði verið mettur tøkur sambært løgtingslóg um arbeiðsloysistrygging og arbeiðsávísing.

Í høvuðsheitum er skipanin ætlað at skulu virka, eftir at barsilstíðarskeiðið er liðugt. Sum ásett í punkt 2, skal tað heldur ikki bera til at hava nakað, ið ber brá av einum fulltíðar starvi samstundis. Endamálið er tað sama, at foreldur fáa betri fíggarlig kor at vera um síni egnu børn heima, uttan at tey skulu vera upptikin av øðrum. Tó er tað ikki soleiðis, at foreldur einki arbeiði kunnu gera samstundis. Eitt nú kann hugsast, at foreldur sita í nevnd, arbeiða hjá sjálvboðnum felag, ítróttarfelag ella hava onkra smærri uppgávu, ið tey kunnu loysa, tá børnini ikki krevja, at foreldrini eru um tey á sama hátt, ella tá makin ella onnur eru um barnið. Einki mark er sett fyri, hvussu nógv foreldrini kunnu arbeiða. Tað verða kommunurnar, ið skulu meta um, í hvussu stóran mun til ber at arbeiða og samstundis fáa frá hesi skipan.

Harafturat er tað í punkt 3 ásett, at foreldur og barn skulu búgva á sama bústaði. Mett verður ikki, at tað er í samsvari við endamálið við lógaruppskotinum, um foreldur og barn ikki búgva á sama bústaði.

Eftirsum tað vera kommunurnar hvør sær, ið fara at umsita og hava eftirlit við ásetingunum, verða tað eisini kommunurnar hvør sær, sum mugu taka støðu til, hvussu tær skipa eftirlitið.

Til § 6 b, stk. 3

Bæði foreldrini kunnu ikki koma undir skipanina og fáa veitingina fyri sama barnið samstundis. Hetta merkir tó ikki, at bæði foreldrini ikki kunnu koma undir skipanina samstundis, um talan er um tvey ymisk børn.

Til § 6 b, stk. 4

Sambært stk. 4 verður tað tann einstaka kommunan, ið skal áseta upphæddina. Til ber at siga, at í teimum førum, tá børnini ikki verða ansað á stovni, sparir kommunan útreiðslur, og tí er markið á veitingini tongt at ítøkiliga kostnaðinum fyri ansing í kommununi.

Tá tað í løgtingslóg nr. 67 frá 10. mai 2000 um dagstovnar og dagrøkt (dagstovnalógini) er ásett, at foreldragjaldið fyri stovnspláss í mesta lagi kann vera 30% av tí, tað kostar í rakstri at hava eitt barn á stovni, er avgjørt, at veitingin í mesta lagi kann vera 70% av miðal rakstrarútreiðslunum av at hava eitt barn á stovni.

Kommunufelagið hevur upplýst, at miðalkostnaður fyri ansing á vøggustovu kring landið í 2022 er 160.000,-. Veitingin hevði tí í 2022 í mesta lagi kunnað verið 70% av kr. 160.000,-. Tað er ein árlig skattafrí veiting á kr. 112.000,- ella kr. 9.333,33 um mánaðin. Harafturat skulu foreldrini sleppa undan at rinda foreldragjald.

Sum ásett kunnu kommunurnar áseta eitt lægri gjald.

Til § 2

Gildiskomuáseting.

Á Løgtingi 7. mars 2023

Beinir Johannesen

Árni Skaale

Jørgen Niclassen

Jacob Vestergaard

Elsebeth Mercedis Gunnleygsdóttur

Bárður á Lakjuni